Виходить у Львові що дня (крôмъ недѣль и гр. кат. святъ) о 5-ой годинѣ по полудни.

Администрація вôдъ ч. 8 улица Чарнецкого.

Редакція ул. Францішканьска ч. 10, дверѣ 10.

Письма приймають ся лишь франкований.

Рекламаціи неопечатаний вôльний ôдъ порта. Рукописи не звертають ся.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Газеты Львôвскои“.

Предплата у Львовѣ въ Администраціи „Газеты Львôвскои“ и въ ц. к. Староствахъ на провинціи:
на цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к
на пôвъ року . 1 зр. 20 к
на чверть року . 60 к
мѣсячно . . . . 20 к.
Поединоке число 1 кр.

Зъ почтовою пересылкою:
на цѣлый рôкъ 5 зр. 40 к
на пôвъ року 2 зр. 70 к
на чверть року 1 зр. 35 к
мѣсячно . . . . 45 к
Поединоке число 3 кр

Ч. 251. | Нинѣ: м. Іерона. Завтра: гр. Соб. А. Мих. — рим. Елисавет. Фелік. | Субота 7 (19) листопада 1892. | Всходъ солнця 7 г. 16 м.; заходъ 4 г. 15 м. Баром. 769 терм. — 0·4° — 0·8°. | Рôкъ II.

Є. Вел. Цѣсарь а Выстава краева въ 1894 р.

Вчера по замкненю вже числа нашои часописи наспѣла зъ Вѣдня телеґрама такого змѣсту:

Нинѣ о 10 годинѣ приймавъ Єго Величество Цѣсарь президію загальнои Выставы краєвои въ 1894 р., зложену зъ князя Адама Сапѣги, ґр. Станіслава Баденіого, Августа Ґорайского, Едмунда Мохнацкого, президента мѣста Львова и Феликса Шляхтовского, президента мѣста Кракова.

Его Величество Цѣсарь зволивъ найласкавѣйше приняти протекторатъ Выставы краєвои и въ найгорячѣйшихъ словахъ высказавъ желанє поводженя для Выставы, а великихъ зъ неи користей для краю и мѣста Львова. Найяснѣйшій Монархъ приобѣцявъ при тôмъ рѣшучо вôдвѣдати Выставу и заповѣвъ, що также вже въ слѣдуючôмъ роцѣ прибуде до Галичины на маневры.

Не потребуємо доказувати, зъ якъ великою радостію дожидавъ нашъ край и его столиця сего року приѣзду нашого Найяснѣйшого Монарха и зъ якимъ жалемъ принявъ вѣсть, що Вôнъ не приѣде, хоть загально было звѣстно, що лишь щира печаливôсть Є. Величества о добро краю и жителѣвъ спонукала Єго залишити сей приѣздъ въ виду грозячои пошести, щобы Своимъ приѣздомъ не дати причины до єѣ розширеня. Зъ тымъ бôльшою радостію повитає певно цѣлый край ту вѣсть, що буде мôгъ ажь два разы въ короткôмъ часѣ гостити у себе свого улюбленого Монарха, котрого ласка и печаливôсть о добро краю и народу ще й тымъ проявила ся, що зволивъ ласкаво приняти протекторатъ надъ краєвою Выставою, котра має дати доказъ о матеріяльнôмъ розвою краю и вôтцѣвскôй печаливости Того, котрый обнявъ протекторатъ надъ нею, а зъ котрымъ лучить нашъ край и его народы нерозривна звязь щирои любови, вѣрности и преданности.

Справы краєвѝ.

(Реґуляція Днѣстра межи Розвадовомъ а Журавномъ.) Въ цвѣтни сего року ухвалилъ Соймъ проектъ закона о реґуляціи рѣки Днѣстра на просторѣ межи Розвадовомъ а Журавномъ. Реґуляція тая має бути выконана въ протягу пятнацяти лѣтъ почавши вôдъ 1893 р. яко предприємство краєве коштомъ 1,600.000 зр.

Кошты реґуляціѣ мають бути покрытѝ даткомъ зъ фонду державного будôвель водныхъ въ высотѣ 40 процентъ прелімінованыхъ коштôвъ и даткомъ зъ державного фонду меліораційного въ высотѣ 20 процентъ прелімінованыхъ коштôвъ, котрѝ то датки мають бути выплаченѝ зъ застереженемъ конституційного призволеня; опôсля даткомъ фонду краєвого въ высотѣ 40 проц. прелімінованыхъ коштôвъ. Датки конкуренційнѝ, до котрыхъ будуть потягненѝ властителѣ сумежныхъ недвижимостей або сусѣдныхъ заведень водныхъ мають служити на часткове покрытє 40 проц. датку фонду краєвого.

До удержаня выконаныхъ робôтъ має бути утвореный окремый фондъ, котрый буде складати ся: зъ квоты, осягненои зъ продажи узысканыхъ через реґуляцію ґрунтôвъ, яко капіталу основного; зъ вôдсоткôвъ вôдъ квоты, якѝ наростуть въ часѣ будовы; зъ доходу узысканого зъ продажи верболозôвъ. О скôлько доходы того фонду не выстануть на покрытє коштôвъ удержаня, має останокъ коштôвъ консерваціѣ покрывати державный фондъ будôвель водныхъ, въ высотѣ 60 проц. а фонду краєвого въ высотѣ 40 процентъ.

Міністерство справъ внутрѣшныхъ на подставѣ порозумѣня зъ интересоваными міністерствами заявило теперь, що противъ ухваленого Соймомъ проекту закону о реґуляціи рѣки Днѣстра на просторѣ вôдъ Розвадова до Журавна не заходять нѣякѝ перешкоды, однакожь проектъ сей може бути предложеный до Найвысшои санкціѣ ажь по конституційнôмъ призволеню прелімінаря фонду меліораційного на рôкъ 1893.

При сѣй нагодѣ запримѣтило міністерство справъ внутрѣшныхъ, зô взгляду на иншѝ подôбнѝ проекты законôвъ, якѝ суть въ пертрактаціи, що интересованѝ міністерства згодили ся на предвидженый въ проектѣ закона о реґуляціи рѣки Днѣстра датокъ державный до коштôвъ удержаня будôвель реґуляційныхъ лишь выимково зъ уваги на особливый характеръ предприємства, о котре

---

14)

Золота доля.

Оповѣданє.

Зъ польского. — Маріи Родзевичѣвны.

(Дальше.)

Вôнъ нахиливъ почервонѣле чоло и довго силувавъ ся. Коли поднѣсъ голову, бувъ уже блѣдымъ, спокôйнымъ и прибитымъ.

— Не гнѣвайтесь, мамо, и не сварѣть! Може я й не лихій, лише дурный, отже навчѣть мене, а я буду слухати, якъ святыхъ слôвъ! Простѣть! Пôйду и скажу такъ, якъ вы приказали, всю правду; нехай зъ мене цѣле мѣстечко смѣє ся. Богъ свѣдкомъ, що я вамъ радъ неба прихилити, догодити, лише я не вмѣю... Не потрафлю... Вже новый рôкъ надходить; може менѣ дасть Богъ въ нѣмъ що доброго зробити, змазати тамте. Ой мамо! що я виненъ, що я такій дурный, що я виненъ?... Простѣть!... Прийде може день, коли вамъ обѣтницѣ додержу, славы добуду, врадую васъ. Дай Боже якъ найскорше!...

На свѣтъ приходивъ Новый рôкъ — и закарбувавъ собѣ то горяче бажанє парôбка та нѣсъ єму въ подарунку тую хвилю — недалеку...

Весна була на небѣ, а на земли на тойѝ поклинъ вставали свѣжѝ жайворонки, надлѣтали качки и журавлѣ. Зъ сѣрои луки выдобували ся блѣдѝ цвѣты и зелена трава, леды сплыли по водахъ. Люде выходили на поля. Зъ пôдъ плѣсни и инею добувало ся могуче жите, зачинало филювати, бити та неозначенымъ шумомъ наповняти воздухъ. Великдень вже давно минувъ; люде забули зимову неволю.

Одного дня о яснôмъ заходѣ три наладованѝ возы ѣхали звôльна выбоистою лѣсною дорôжкою въ сторону мѣстечка та грязли въ болотѣ, пристаючи що хвилѣ.

Два вôзники, селяне, якъ зъ одежѣ судитибъ, проклинали дорогу и конѣ, нарѣкали на долю и на ѣзду; лише той, що провадивъ валку, рослый парôбокъ въ синôй мѣщаньскôй сукманѣ, ишовъ живо, охочо и свиставъ собѣ або спѣвавъ, або кричавъ на конѣ и товаришѣвъ.

То бувъ Павло Жужель.

— Досыть того нарѣканя; буде на то часъ, коли насъ господарь вкрыє мокрымъ рядномъ за те, що спôзнили ся. Вже вчера ждавъ на насъ.

— Втихомирить ся, якъ побачить конѣ. Той сивый у вашôмъ возѣ то мовь за дармо купленый. Не було лѣпшого на цѣлôмъ ярмарку.

— Алежь бо й торгували ся за него цѣлый день! Ну, кобы хоть дôстати ся домôвъ передъ заходомъ сонця. Далеко ще?

— Може миля, а може й менче. Абы лишь въ лѣса выѣхати, то й побачимо вже мѣстечко.

Зачали кресати огню до люльки и поспѣшати кôньми. Небо було чисте, червоне вôдъ заходу; на него декуды выбѣгала мала хмаринка и плыла помалу. Парôбокъ пôднявъ очи въ гору. Низомъ середъ тыхъ червоныхъ хмаринокъ летѣвъ довгій ключъ журавлѣвъ и кракавъ. По темнôмъ лици Павла пройшло живе слѣво, а вôдтакъ якась невыразна туга. Вôнъ вдививъ ся въ тôй ключъ журавлѣвъ и зачавъ пôвголосомъ спѣвати:

Полечу зъ тобою, вандрôвная птице,
Полечу зъ тобою;
Въ далеку дорогу, по шляху голубôмъ
Возьми мя зъ собою!

Журавлѣ закракали протяжно, мовь у вôдповѣдь єму. Вôнъ понуривъ голову. Коло него волѣкъ ся вôзъ слимачимъ ходомъ, паробки Семена балакали про роботу и худобу, птицѣ щезали на виднокрузѣ — вôнъ бувъ на земли. Въ тôй хвили лѣсъ скôнчивъ ся; выѣхали на толоку, на котрôй пôднимали ся декуды горбки пѣску.

— Отъ и мѣстечко! — вôдозвавъ ся селянинъ — свѣтла миготять! Бачите... на лѣво... свѣтить ся въ загородѣ.

Павло глянувъ и побачивъ... але не свѣтло. Побачивъ пару горячихъ, прижмуреныхъ очей и чувъ двôнкій голосъ, що на перекôръ пытавъ ся єго:

— А щожь ты, ледащо, робивъ стôлько днѣвъ?

— Любко моя... я туживъ за тобою! —

розходить ся въ сѣмъ выпадку, що однакожь то призволенє не може бути прецеденсомъ для инших предприємствъ меліораційныхъ.

Переглядъ политичный.

Вчерашне засѣданє Палаты пословъ було досыть оживлене. Промавляли послы Слявікъ и Люеґеръ о загальнôмъ положеню монархіѣ, а беседы Цукера и Пленера крутили ся около ческои справы. Перичь промавлявъ по хорватски а Гохъ по чески. Пôдъ конецъ засѣданя интерпелювавъ пос. Романчукъ правительство въ справѣ еміґраціѣ селянъ до Россіѣ.

Конференція рускихъ епископôвъ у Львовѣ дотыкала, якъ кажуть, выданя спôльного посланія пастирского зъ нагоды ювилею папы и реформы семинарій духовныхъ.

Зъ Петербурга доносять, що на покрите дефіциту пôдвысшено податокъ вôдъ горѣвки, тютюну, пива, сѣрниковъ и нафты, та заведено податокъ вôдъ соли, лѣсôвъ, вôдъ наймôвъ и таксу войскову.

Ґен. Бріяльмонтъ ставъ ся теперь дуже популярный на Балканѣ. Вôнъ то побудувавъ крѣпости въ Румуніи и укрѣпленя Букарешту а теперь бувъ въ такôй самôй справѣ въ Константинополи, абы уложити пляны укрѣпленя Константинополя, Босфору и Дарданелѣвъ. Вертаючи зъ Туреччины задержавъ ся въ Бріяльмонтъ въ Болгаріи, де мабуть возьме ся укрѣпляти Софію и Филипополь.

Новинки.

Львôвъ дня 18 падолиста.

— **Громадѣ Гряда**, въ повѣтѣ львôвскôмъ, удѣливъ Є. Вел. Цѣсарь 100 зр. запомоги на будову школы.

— **Именованя и перенесеня.** Ц. к. высшій Судъ краєвый въ Краковѣ перенѣсъ канцелістôвъ до веденя книхъ грунтовыхъ: Франца Чернецкого зъ Жабна до Лимановои, Фел. Кельского зъ Лимановои, а Брон. Вернера зъ Коростенка до Бжеска. Крôмъ того именувавъ канцелістами до веденя книхъ ґрунтовыхъ Осипа Помянковского до Хшанова и Григорія Метешку при судѣ въ Коростенку.

— **Выдѣлъ товариства Рускихъ женщинъ въ Станіславовѣ** устроює въ четверъ 24 листопада забаву зъ танцями, на котру запрошує вп. Панѣ и Панôвъ. Вступъ вôдъ особы 50 кр; стрôй візитовый; початокъ вечерка о годинѣ 8-ôй вечеромъ. — Слѣдуючого дня о годинѣ 10-ôй рано вôдбудуть ся загальнѣ зборы товариства. Рано о 9-ôй годинѣ вôдправить ся служба Божа въ церквѣ катедральнôй заходомъ товариства. На тѣ зборы запрошує выдѣлъ товариства всѣ вп. Панѣ, котрымъ добро загальне лежить на серци, до численнои участи. (Окремыхъ запрошень не розсылає ся.)

— **Часъ середно-европейскій** покинули вже мѣста Стрый и Перемышль, а вернули до давного, сонѣчного часу. Кажуть, що нове мѣренє часу показало ся непрактичнымъ.

— **Нови набоѣ для артилеріѣ.** Одна войскова часопись доносить, що австрійска артилерія польна одержить небавомъ гранаты и шрапнелѣ не зъ порохомъ, якъ дотеперь, а зъ динамітомъ. Повину тую завели вже въ артилеріи французскôй и нѣмецкôй.

— **Змѣна властителѣвъ.** Добра Становцѣ горѣшнѣ и долѣшнѣ, въ повѣтѣ сторожинецкôмъ, купивъ ґр. Климъ Дѣдушицкій вôдъ родины Тененôвъ за 560.000 зр.

— **Чотирнайцятьлѣтный убійникъ.** Вчера стававъ передъ львôвскимъ судомъ Микола Кожанъ, що має ледви 14 лѣтъ. Вôнъ знущавъ ся дуже надъ трилѣтнымъ Гарасимомъ Щетиньскимъ, а 26 червня с. р. оббивъ дитину полѣнами и колѣнами такъ, що мала 26 ранъ (мѣжь иншимъ зломане ребро, кôсть въ головѣ, пригнетену утробу) и вôдъ того померла. Той малолѣтный убійникъ не хотѣвъ признати ся до вины, але єго узнали виннымъ, а трибуналъ засудивъ єго на два роки вязницѣ. Зверхнôсть громадска выставила єму свѣдоцтво, що цѣла громада разомъ зъ вôйтомъ боить ся єго повороту до дому.

— **Нещаснѣ пригоды.** Въ Курникахъ коло Яворова трутивъ тамтого тыждня 12-лѣтный пастухъ Филипъ Курнѣй свого 6-лѣтного товариша Сенька Гнатишина до огню на пасовиску такъ нещасливо, що Сенько упавъ въ огонь, попаривъ ся и зъ того, дня 11 с. м. померъ. — Въ Болотни въ Перемышляньскôмъ придавила глина Марію Чопикъ такъ, що она до тыжня померла. — Дня 3 с. м. згинули въ ямѣ, де копали глину, чоловѣкъ и жѣнка Онуфріи и Ева Сливка въ Смôльнику коло Балигорода. Тая яма велика була на 2 метры кубічнѣ, а зъ неи не вôльно було копати глины. — Въ Малновѣ въ Мостискôмъ кôлька днѣвъ волочила ся около 30-лѣтня жѣнка, котра була несповна розуму и хора на ноги. Она казала, що єсть жѣнкою Михайла Гайчука зъ Турки. Дня 14 найшли єѣ неживою, але на тѣлѣ не найдено нѣякого слѣду, щобы хто єѣ убивъ. Слѣдство покаже, звôдки она и чому померла.

— **Огнѣ.** Послѣдными днями повставъ о 5-ôй годинѣ рано огонь въ домѣ Мартина Ферета, мѣщанина и купця въ Порохнику. Огонь повставъ въ серединѣ дому и заки люди позбѣгались, горѣвъ вже цѣлый дахъ а въ дому ледве живѣ вôкнами повтѣкали, бо коли побудились бухавъ вже огонь въ сѣняхъ попôдъ саму стелю. Дôмъ Ферета стоявъ въ ринку и вартувавъ понадъ 2000 зр., а асекурованый бувъ въ товариствѣ Краковскôмъ на 900 зр. Хочь сусѣднѣ домы майже разомъ злученѣ, то таки не було великои небезпечности, бо не було вѣтру и дôмъ горѣвъ великою силою тôлько до горы. Феретъ мавъ великій склепъ; можна було тамъ всего дôстати, мавъ великій складъ паперôвъ, рôзныхъ книжокъ, фарбъ и олѣѣвъ. Погорѣло все, тôлько лишивъ ся ще складъ товарôвъ въ огородѣ въ мурованôмъ будынку. Вартôсть згорѣвшихъ товарôвъ доходить до 5000 зр. Порохницка сторожа огнева, котра завязала ся передъ кôлькома мѣсяцями, ще цѣлкомъ не зручна. — Дня 30 м. м. въ присѣлци Лѣщина коло Селискъ въ Яворôвскôмъ въ ночи погорѣли господарѣ Стефанъ Гриникъ и Федько Гриникъ. Шкода зъ огня выносить около 800 зр.

— **Божевôльный.** Въ ночи на 20 жовтня с. р. пôдчасъ снѣжнои метелицѣ прийшовъ до будки зелѣзничои ч. 163 на шляху Решôвъ-Ярославъ жидъ Борухъ Шіпперъ и жадавъ помочи, бо каже: вôнъ кинувъ ся пôдъ льокомотиву, але лише покалѣчивъ ся, бо небôщикъ єго батько стягнувъ єго зъ шинъ. Хочь заразъ можна було пôзнати, що вôнъ плете небилицѣ, але дивне було то, що вôнъ справдѣ мавъ три свѣжѣ раны на головѣ и роздушенѣ три пальцѣ на нозѣ. Завинувши якъ слѣдъ раны, вôдôслано єго до родины въ Ланцутѣ, де Шіпперъ має дрôбный склепикъ зъ овочами. Тому що свѣдковъ факту въ темнôй хмарнôй ночи не було, то годѣ було пересвѣдчити ся, чи оповѣданє Шіппера було правдиве. Тôлько показало ся, що Борухъ, зъ бѣды дуже змарнѣный и несповна розуму, передъ выпадкомъ мавъ одну дуже немилу пригоду и тому може заподѣявъ собѣ лихо. Именно на кôлька днѣвъ передъ тымъ бувъ вôнъ у свого брата у Львовѣ, а коли вернувъ до Ланцута, то братъ спостерѣгъ, що єму бракує около 1000 зр. Посудивъ о крадѣжь Боруха и казавъ єго увязнити. Однакъ небавомъ грошѣ вôднайдено у Львовѣ, пôдозрѣнє показало ся неоправданымъ, Боруха выпущено зъ вязницѣ, але вôнъ собѣ то взявъ такъ до серця, що збожеволѣвъ и потôмъ десь покалѣчивъ ся.

— **Лѣкъ на сухоты.** Тôлько лѣкôвъ повынаходили вже на сухоты, а жаденъ не помагає. Спробують, а потôмъ и кинуть. Теперь знову у вѣденьскôмъ загальнôмъ шпитали роблять вôдъ кôлькохъ мѣсяцѣвъ досвѣды проф. Шольца и єго асистентъ Кронфельдъ зъ туберколіцидиною проф. Клябса зъ Цириха. Дотеперѣшнѣ результаты мають бути дуже добрѣ. Двоє дѣвчатъ зъ початками сухôтъ вылѣчено цѣлковито; пять пацієнтôвъ находить ся въ лѣченю, котре певно поведе ся, бо число бацілѣвъ все зменшає ся. Въ случаяхъ задавненыхъ сухôтъ лѣкъ сей не помагає, отже залишено инъекцій. Коли лімфа Коха выкликувала въ цѣлôмъ організмѣ реакціи, грозячѣ навѣть житю, то при инъекціяхъ туберколіцидины нема анѣ слѣду такихъ забурень; противно горячка слабне и бацілѣ гинуть. Обширне справозданє має бути въ сѣчни оголошене. Кобы то справдѣ вже вынайдено лѣкъ на сухоты

вôдповѣдавъ вôнъ шепотомъ, а серце въ нѣмъ било ся.

Поправивъ шапку, выпрямивъ ся и заспѣвавъ уже иншимъ голосомъ:

А якъ я не згину въ далекôй дорозѣ,
А якъ я не згину,
То верну зъ весною до любки моєѣ,
Моремъ приплыну...

Цѣлый тыждень не було єго дома, бувъ на ярмарку за орудками Семена. Середъ рôжныхъ людей, руху, крику все лишь єѣ одну мавъ у памяти и въ серци. Не погулявъ собѣ, не запивъ ся, але державъ грôшь тяжко заробленый и коли побачивъ що гарного, то куповавъ се, бо думавъ; „Зроблю ѣй утѣху!“ — и вѣзъ те все старанно запаковане разомъ зъ грôшми господаря.

Чимъ близше мѣстечка, тымъ бôльша нетерпеливôсть нападала єго, такъ бажавъ глянути въ єѣ очи, почути єѣ голосъ. Цѣлый дрожавъ и дививъ ся въ то млаве свѣтло, не дбавъ на втому, а бѣгъ майже коло воза и наганявъ коня. Мѣстечко було лише о стаю, що разъ близше. Отъ вже й улицѣ, отъ и ринокъ — отъ и озеро и ворота! Побачить єѣ на порозѣ.

— Гей, Юстинъ, отвирай!

На той покликъ въ хатѣ закипѣло. Придуркуватый Юстинъ ще не скôнчивъ вечерѣ, а босый выскочивъ першій; за нимъ показавъ ся чѣпець Парашки, сива голова рыбака — всѣ, лише чорныхъ очей не було нѣгде, нѣгде!

— Гультаѣ! гуляйвѣтры! Піяки! А куды васъ лихій носивъ тôлько днѣвъ! — кричавъ Семенъ.

Въ грудехъ Павла заболѣло страшно. Чорныхъ очей не було. Силою волѣ повздержавъ вôнъ чуте, що завѣвъ ся, вôдповѣдавъ, коли єго пытали, вынимавъ купленѣ предметы, казавъ, що коштують, показувавъ конѣ, усмѣхавъ ся навѣть до Юстина, котрый въ нашийнику зъ обарѣнцѣвъ скакавъ довкола него, якъ дикій.

И въ хатѣ не було Маринки. Павла напавъ великій страхъ, коли повѣвъ очима по пустыхъ кутахъ.

— А дежь вы доньку подѣли, господарю? — спытавъ вкôнци. — Може я й весѣле опустивъ?

— Весѣлє? — засмѣявъ ся Семенъ, вдоволеный зô справозданя и орудокъ. — А якъ же бы оно безъ тебе могло бути! Десь дѣвчина дома, або може побѣгла до знакомои. Не жури ся, найде ся сама!

Легко то було казати старому! Єму трийцятка вже давно минула, а серце захололо. Павло кипѣвъ зъ нетерпеливости, тративъ увагу и память, вôдповѣдавъ що разъ коротше; сидѣвъ, дививъ ся на дверѣ та дрожавъ на леда шелестъ. Вкôнци не выдержавъ довше. Вставъ и побѣгъ шукати своєѣ згубы въ чорну нôчь — на ослѣпъ, самъ не знавъ де. Пôшовъ до мѣстечка, заглядавъ въ очи жѣнкамъ, котрѣ стрѣчавъ, — въ освѣтленѣ вôкна, прислухувавъ ся, чи не почує знакомого голосу. Въ той спосôбъ зайшовъ ажь до ринку и станувъ передъ домомъ Альхана. Кузня стояла замкнена. Поважаный „мужь-жѣнцѣ“ не любивъ надмѣрнои працѣ. При ворôтцяхъ подвôря Павло станувъ, завагавъ ся — але вкôнци несвѣдомо отворивъ ворôтцѣ и вôйшовъ. Чого вôнъ хотѣвъ, самъ не знавъ. Зла сила привела єго до тыхъ дверей — за кару, що про неѣ забувъ, що єѣ перемôгъ у собѣ и убивъ.

Вôкна були закрытѣ вôконницями, але недобре. Парôбокъ заглянувъ крôзь шпару до середины — и захитавъ ся та глухо зойкнувъ.

Ярка смуга свѣтла упала єму на лице. За ту хвилю стало оно страшне, блѣде, майже сине, выкривлене зъ ляку и задиву. Крôзь напôвъ отворенѣ єго уста добувало ся немовь хлыпанє, немовь вите раненого звѣра. Вôнъ зôгнувъ ся — сила покинула єго — уступивъ ся на бôкъ, захитавъ ся, мовь пяный. Оперъ ся плечима о стѣну, обѣручь схопивъ ся за голову и такъ стоявъ нахиленый, прибитый страшною розпукою и болемъ. И такъ стоявъ, якъ вкопаный, на хрестъ прибитый до тои стѣны, безъ голосу, безъ чутя, безъ памяти.

Наразъ изъ-за вôконницъ и шибъ роздавъ ся срѣбный, сваволный, радôстный смѣхъ. Вôнъ прискочивъ, затремтѣвъ по цѣлôмъ тѣлѣ, застогнавъ дико и закриваючи уха долонями, выбѣгъ на ринокъ.

По дорозѣ друливъ якогось перехожого — се привернуло єму память и притомнôсть. Пôднѣсъ руку до лиця, обтеръ холодный пôтъ зъ чола, закусивъ зубы и зъ похиленою

— **Самъ собѣ животъ розпоровъ.** Вôсѣмдесять и чотири-лѣтный старикъ, що живъ въ домѣ убогихъ у Вѣдни, якiйсь Антôнъ Ирехтъ, зайшовъ бувъ оногды до Пратеру и тамъ очевидно въ приступѣ божевôльства розпоровъ собѣ звычайнымъ ножикомъ животъ такъ страшно, що прорѣзавъ его вôдъ грудей ажь до правои пахвины и выпустивъ зъ себе всѣ внутренности. Нещасливого найдено лежачого вже безъ памяти въ крови и вôднесено по першôй помочи лѣкарскôй до шпиталю.

— **Карiєра на сѣнѣ.** Тому два роки выступивъ у Вѣдни молодый лѣкарь Сеттенберґъ зъ новою методою лѣченя людей — сѣномъ. Вôнъ бачивъ, якъ оленѣ и серны, чи то змоченѝ дощемъ и промерзлѝ, чи зраненѝ, чи вкôнци хорѝ, вытирають ся сѣномъ — и прийшовъ до пересвѣдченя, що сѣно мае доповняти лѣчничѝ прикметы воды. Ся нова метода у Вѣдни не подобала ся людямъ. Тогды поѣхавъ вôнъ до мѣста Бруклину въ Америцѣ. Его орiґiнальна метода подобала ся Американцямъ такъ, що вôнъ до року мôгъ збудовати собѣ величаву палату, въ котрôй урядивъ лѣчницю сѣномъ. Теперь завôзвавъ вôнъ собѣ трехъ асистентôвъ зъ Вѣдня, бо самъ не може собѣ дати рады, тôлько хорыхъ зголошуе ся до него. И кажуть, що лѣчене сѣномъ мае помагати. Хорого зливають впередъ водою, натирають сѣномъ, вôдтакъ дають его въ перегороду, наповнену сѣномъ, де вôнъ на двѣ години загребує ся по самѝ уха. Вôдтакъ пють молоко, ѣдять хлѣбъ и проходжують ся. Молодый лѣкарь, нинѣ вже богатый чоловѣкъ, спровадивъ собѣ до Америки родичѣвъ, щобы имъ своимъ поводженемъ осолодити послѣднѝ хвилѣ житя.

— **Чоловѣкъ, що жие зъ працѣ — нôгъ.** Жити зъ працѣ рукъ, то рѣчь звычайна, але дуже рѣдко хиба знайти такого чоловѣка, що живъ бы зъ працѣ нôгъ, а такимъ єсть якiйсь селянинъ въ ярославскои ґуберніѣ въ Россіи, Прокôпъ Соколôвъ, котрый проживае теперь въ Кіевѣ. Вôнъ не мае рукъ въ роду, а всежь таки жие зъ зарôбку, бо умѣє выконувати ногами всѣлякѝ конечнѝ роботы. Вôнъ научивъ ся навѣть ногами писати и пише зовсѣмъ четко.

— **Смерть въ огни.** Въ Ст. Ґеорґенъ коло Пресбурґа на Угорщинѣ лучила ся въ понедѣлокъ вечеромъ така страшна пригода. Шѣсдесятьлѣтна Марія Мечекъ прийшла була того дня вечеромъ зъ церкви и здаєсь молила ся ще дома при лямпѣ. При тôмъ мабуть перевернула горѣючу лямпу, вôдъ котрои запалилась на нѣй одѣжь. Чоловѣка еѣ и сына не було пôдъ ту пору дома. Мечекова, видко на дармо силувала ся скинути зъ себе горѣючу одѣжь и тогды пустила ся зъ хаты на улицю, але ледви перебѣгла черезъ подвôрє, якъ вже й упала нежива на землю. Сусѣды побачили огонь и збѣглись ратувати, але нѣхто незважавъ на ту якусь горѣючу купу, що лежала коло ворôтъ на улици, лишь всѣ побѣгли до хаты. Ажь коли почали шукати за Мечековою переконали ся, що то она спалила ся пôдъ ворôтьми. Коли еѣ пôдняли, показало ся, що зъ нещасливои ажь по самѝ чоботы на ногахъ бувъ вже лишь вуголь.

Всячина

— **Вôдважнѝ, що ѣдять холєру.** Простѝ люде у насъ, що то не знають нѣчого лишь заразъ при першôй лѣпшôй нагодѣ проклинати неразъ: „А наѣвъ бысь ся холеры!", думають, що вже кинули найбôльшу бомбу, що закляли вже найстрашнѣйше; а то показало ся теперь, що то не такъ дуже страшно наѣсти ся холеры и нема въ тôмъ нѣчого небезпечного. Недавно тому пробовало двохъ ученыхъ въ Монаховѣ наѣсти ся холеры и самѝ на собѣ досвѣдчили, що она не вадить. Але якъ то можна наѣсти ся холеры? Заразъ розкажемо.

Звѣстно вже, що берлиньскiй ученый, дръ Кохъ, выкрывъ, що недугу звану холєрою азiйскою, котра яко пошесть ширить ся мѣжь людьми, выкликує якесь дуже маленьке для людского ока невидне сотворѣнько зване прутнемъ холеричнымъ або по ученому „комма-бацiль". Кохъ каже отже, що коли чоловѣкъ зъѣсть того прутня зъ якою стравою або спе зъ водою, той набере ся холеры, а вôдтакъ умирає. Того прутня можна найлекше тогды спожити, коли ходить ся коло занедужавшихъ на холєру, дотыкає ся ихъ одежѣ або бѣля, занечищеного вôдходами або блювинами недужихъ; коли вôдходы тѝ вылиеає ся близько домôвъ, пере ся бѣлє зъ недужихъ и т. д. — словомъ, коли люде не стараютъ ся тѝ прутнѣ зробити нешкôдливыми и не стережуть ся, щобы ихъ не набрати ся.

Монахôвскiй ученый, професоръ Петтенкоферъ, єсть противного погляду; вôнъ каже, що самъ прутень холеричный не єсть такъ дуже шкôдливый; а лишь тогды, коли тому сприяє мѣсце, значить ся, земля, и пора року, набирає той прутень въ себе якоись такои ѣди, котра стає ся для людей нѣбы якоюсь утруєю, що выкликує въ чоловѣцѣ наразъ страшнѝ болѣ, бѣгунку и блювоту, а вôдтакъ спроваджує и смертъ. Петтенкоферъ каже отже, що, абы устеречи ся холеры, не досыть лишь нищити самѝ прутнѣ, котрѝ переносять холєру, але передовсѣмъ треба старати ся о то, щобы земля и вода були здоровѝ, щобы въ нихъ не могли розвивати ся прутнѣ холеричнѝ и не набирали тои ѣди, яку звычайно мають въ собѣ.

Щобы доказати, що дѣйстно не самъ лишь прутень холеричный, навѣть не переважно, не єсть причиною холеры, спровадивъ бувъ собѣ Петтенкоферъ тамтого мѣсяця зъ Гамбурґа вôдъ дра Гефкого штучно годованѝ на булiонѣ прутнѣ холеричнѝ и дня 7 жовтня зъѣвъ ихъ въ присутности свѣдкôвъ цѣлый мiлiярдъ, знеутралiзувавши ще передъ тымъ кислоту жолудкову, котра нищить холеричнѝ прутнѣ. При тôмъ не змѣнявъ вôнъ свого способу житя; ѣвъ свѣжѝ овочѣ, салату, молоко, пивъ пиво и т д. На него задививъ ся его приятель и ученикъ дръ Еммерiхъ, такожь бактерiольоґъ въ Монаховѣ, и такъ само наѣвъ ся холеры, чи тамъ тыхъ прутнѣвъ холеричныхъ въ 10 днѣвъ пôзнѣйше, т. є. 17 жовтня. И щожь показало ся? Оба тѝ ученѝ дôстали лишь бѣгунку, Петтенкоферъ слабу, а Еммерiхъ таки досыть сильну, такъ, що ажь мусѣвъ разъ брати лѣкъ противъ неѣ. Впрочôмъ не було у нихъ анѣ слѣду якихсь ознакъ холеричныхъ. Загальный станъ здоровля бувъ у нихъ добрый, теплота тѣла не зменшила ся, горячки не було, апетитъ бувъ добрый; оба ученѝ якъ звычайно не вôдрывали ся вôдъ своеѣ щоденнои роботы, а по вôсьмохъ дняхъ проминула и бѣгунка.

Минувшои недѣлѣ мавъ отже проф. Петтенкоферъ вôдчитъ въ монахôвскôмъ товариствѣ лѣкарскôмъ и тôй пробѣ зъ прутнями холеричными на собѣ самôмъ и доказувавъ, що такъ званый холеричный прутень або комма-бацiль не може самъ про себе выкликати холеры, хиба лишь бѣгунку. „Певно" — додавъ той ученый — „що колибъ я бувъ наѣвъ ся тыхъ прутнѣвъ въ Гамбурзѣ, то наслѣдки були бы може иншѝ, бо тамъ мѣсцевѝ и часовѝ обставины сприяли розвиткови холеры." Петтенкоферъ єсть такъ само якъ и Кохъ того погляду, що причиною такъ страшнои холеры въ Гамбурзѣ була вода зъ рѣки Лабы, котру тамъ розпроваджуєсь по цѣлôмъ мѣстѣ, а котра занечистила всю землю въ Гамбурзѣ. Черезъ незвычайну посуху въ лѣтѣ упала зашкôрна вода въ земли дуже значно а въ сухôй и наскрôзь занечищенôй земли могли дуже легко розмножитись прутнѣ холеричнѝ, занесенѝ до мѣста зъ Россiѣ и Францiѣ. Петтенкоферъ побоюєсь, що хочь холєра теперь пôдъ зиму притихла, то все таки готова она въ лѣтѣ знову вôджити, коли буде посуха, и буде ширити ся дальше. Вôнъ каже, що нищене прутнѣвъ холеричныхъ єсть безъ хôсна и длятого накликує: „Робѣть землю здоровою а оминуть васъ тифусъ и холєра. Очищайте ґрунтъ, на котрôмъ стоять тысячѣ мешканьосередкôвъ нашого населеня, черезъ каналiзацiю, добру воду, рѣзнѣ, сполокуване улиць и т. д., а тогды будете могли зъ спокôйною совѣстiю глядѣти въ будучнôсть!"

Телеграмы.

Вѣдень 18 падолиста. Король румуньскiй и наслѣдникъ румуньского престола, вôдъѣхали вчера о $2^1/_4$ год. по полудни до Букарешту. На дворець вôдводивъ ихъ Є. Вел. Цѣсарь, котрый пращаючись зъ королемъ, поцѣлувавъ ся зъ нимъ два разы, а наслѣдникови престола устиснувъ руку. Король румуньскiй надавъ ґр. Таффому велику ленту румуньского ордера звѣзды.

Вѣдень 18 падолиста. Угорскiй президентъ мiнiстрôвъ Векерле, бувъ вчера по полудни на авдiєнцiи у Є. Вел. Цѣсаря. Завтра зложать новый президентъ мiнiстрôвъ и мiнiстры Гiєронiмi и Тiша присягу, а вôдтакъ представлять ся разомъ Є. Величеству. Въ понедѣлокъ представить ся новый кабiнетъ угорскому парляментови, а мiн. Векерле предложить проґраму нового кабiнету.

Берлинъ 18 падолиста. Вѣче соцiялiстôвъ вôдкинуло 255 голосами противъ 5, щобы въ день першого мая здержались вôдъ всякои роботы и ухвалило лишь устроювати всѣлякѝ торжества.

Почдамъ 18 падолиста. Вчера о $5^1/_2$ год. вечеромъ приѣхавъ вел. кн. Володимиръ. На двôрци повитавъ его нѣмецкiй цѣсарь и оба поѣхали въ вôдкрытôмъ повозѣ до новои палаты.

головою, помалу, спотыкаючись, вернувъ до загороды.

Вже була нôчь. Зôрвавши лѣдъ, озеро гудѣло, збурхане вихромъ и надмѣромъ весняныхъ водъ. Зарыте въ прибережный пѣсокъ, стояло мале човенце. Павло зôпхавъ его на воду, пустивъ самопасъ, самъ прилягъ у нѣмъ лицемъ до мокрыхъ дощокъ и плакавъ. Нѣхто его не чувъ, хиба смерть одна — отся блѣда, немилосерна, що зносить ся надъ розпукою людскою и смѣє ся середъ витя вихру и гуку филь.... До човна вливала ся вода, виръ крутивъ нимъ, филѣ пхали на середину озера — на смерть.

Наразъ парôбокъ вставъ — розглянувъ ся спершу блудно довкола себе. Бувъ на серединѣ озера. У вôконцяхъ рыбака блымавъ ще огонь и нещасному здавало ся, що то той памятный вечѣръ, коли въ хатѣ слухавъ казокъ Парашки.

— „И росла вода, росла надъ землею, надъ лѣсомъ и надъ хлопцемъ, що спавъ, а сну ему нѣхто не перебе.. ."

Вôнъ глянувъ въ низъ. Пôдъ чорною поверхнею лежавъ гай зачарованый, свѣтъ таємный, лежала золота доля. Вôнъ нахađивъ ся до воды, хотѣвъ еѣ обняти руками, притулити до грудей сю холодну вѣрну любку, що ему може дати вѣчный спокôй и тишину до роздертои душѣ.

И знову выпрямивъ ся. Межи покусу розпуки всунувъ ся образъ старого жѣночого лиця, зораного слѣзми й журбою! Се она, она, мати!

Обѣручь роздеръ свиту на грудехъ — горѣло тамъ ему въ зболѣлôмъ серци — зубами схопивъ свои затисненѝ кулаки и гризъ ихъ до крови въ тôй муцѣ страшнôй, стогнавъ и стономъ вторувавъ розгуканымъ филямъ. Вкôнци задыханый, дикiй, зъ блудными очима, усѣвъ на лавочцѣ, схопивъ за весло и скреготячи зубами, зачавъ бороти ся зъ филями. Самъ постарѣвъ ся о цѣлѝ лѣта

Весло гнуло ся якъ тростина; по лици бѣгъ пôтъ, на руки выступили жилы, мовь посторонки. Причаливъ до берега; а блѣдый образъ старенькои матери стававъ передъ его очима неземною статю, зъ крилами, зъ сяєвомъ надъ головою — и кликавъ его до землѣ — до обовязку — до житя....

Въ загородѣ було темно, коли човенъ причаливъ до берега. Нѣхто вже не почувъ повороту Жужля. Пôшовъ потяжко до стайнѣ на сѣно — и спѣвавъ пôвголосомъ, а такъ сумно, якъ тѝ сосны шумлять по кладовищахъ въ осени:

Не тобѣ, орле, жити зô свѣтомъ,
Орле свобôдный!
Не тобѣ серця въ людей просити,
Не тобѣ, бѣдный!

. . . .

(Дальше буде)

За редакцiю вôдповѣдає Адамъ Креховецкiй.

ИНСЕРАТЫ.

Зъ друкарнѣ В. Лозиньского, пôдъ зарядомъ В. И. Вебера.